

Decyzja
Prezydium KK
nr 59/17

ws. projektu ustawy z dnia 27 marca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją programu „Za życiem”

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia projekt ustawy z dnia 27 marca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją programu „Za życiem” w zakresie rozszerzenia katalogu osób mogących skorzystać ze wsparcia opisanego w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” uważa, że projektodawca powinien zwrócić szczególną uwagę na zmiany zawarte w przedmiotowej ustawie dotyczące modyfikacji przepisów ustawy o pomocy społecznej tak by pomimo dobrych intencji, nie utrudniły one dostępu osób z niepełnosprawnościami do pomocy społecznej oraz mieszkań chronionych.

Uwagi szczegółowe :

1. w zakresie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

W art.6 pkt.5 dodaje się centrum usług, które zgodnie z propozycją zawartą w art. 110b ust.1 powołuje się w celu realizacji usług pomocy społecznej należących do zadań własnych lub zleconych z zakresu administracji rządowej (...). Należy zwrócić uwagę, że w celu realizacji tychże zadań powołane są jednostki organizacyjne pomocy społecznej, do których zalicza się: regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówkę specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej (ustawa o pomocy społecznej w art. 6 pkt.5). Struktura organizacyjna pomocy społecznej nierozzerwalnie jest związana z podziałem administracyjnym kraju i funkcjonuje na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Taki też funkcjonuje podział zadań. Dlatego propozycja powołania kolejnej struktury organizacyjnej może okazać się zbędna a nawet, może być źródłem trudności organizacyjnych wewnątrz samej instytucji oraz konfliktów

kompetencyjnych. Zadania które miałyby realizować centra usług w pełni konsumują już istniejące zapisy ustawy w art. 110 a, zgodnie z którymi ośrodek pomocy społecznej powołuje zespół do spraw pracy socjalnej i integracji społecznej.

Podobne zastrzeżenia dotyczą zmian **ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o pieczy zastępczej**, gdzie również zaproponowano centrum usług, a zadania te w zakresie wszelkich usług socjalnych, realizują ośrodki pomocy społecznej.

Zdaniem Prezydium KK projektowane zmiany art. 53 ustawy o pomocy społecznej pomimo dobrych intencji mogą ograniczyć dostęp do istniejących w obecnym porządku prawnym mieszkań chronionych. W stosunku do obecnych przepisów wprowadza się nową kategorię mieszkań treningowych. Zmiana w tym zakresie sprowadza się do podzielenia dotychczasowych mieszkań chronionych, oferujących pobyt okresowy na mieszkania treningowe oraz mieszkania pozbawione elementu treningu, ale również oferujące pobyt okresowy. Prezydium KK postuluje przeprowadzenie analizy w zakresie potrzeby wprowadzenia zaproponowanej zmiany mając na uwadze zmniejszenie się możliwości samorządów w zakresie dopasowania wsparcia.

Zauważyć należy, że w przypadku nowego art. 53 ust 2 ustawy o pomocy społecznej usunięto warunek integracji ze społecznością lokalną w mieszkaniach wspomaganych, co jest sprzeczne z celami Programu „Za życiem”.

Ponadto w projektowanym art. 53 ustawy dokonano znaczącego zawężenia podmiotowego wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów:

- w proponowanym brzmieniu art. 53 ust. 6 i 9 - mieszkania wspomagane na czas określony wskazane są wyłącznie dla osób niepełnosprawnych lub osób w podeszłym wieku. W ten sposób ze wsparcia w mieszkaniach wspomaganych wykluczono osoby z zaburzeniami psychicznymi, które obecnie (zgodnie z § 3 ustęp 2 Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych -) mogą korzystać z pobytu w mieszkaniu chronionym na czas nieokreślony, na równi z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

- zmiana art. 53 ust. 10 stanowi kolejne ograniczenie podmiotowe - ze stałego pobytu mogłyby bowiem korzystać wyłącznie osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, posiadające w orzeczeniu zaznaczone „wskazanie konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji”. Przewidziano co prawda, że „w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze

wsparcia w mieszkaniu chronionym wspomaganym na czas nieokreślony”, nie zmienia to jednak dość poważnego ograniczenia podmiotowego zawartego w tym przepisie.

Planowany art. 53 punkt 5 ust 12 ustawy o pomocy społecznej utrzymujący wymóg „usprawiedliwienia nieobecności w mieszkaniu chronionym” może być uznany za sprzeczny z art. 19 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Projektowany art. 53 ust. 15 ustawy o pomocy społecznej zawiera zapowiedź wydania rozporządzenia określającego m.in. minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniu chronionym. W aktualnie obowiązującym rozporządzeniu ministra pracy i polityki społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych takie standardy zamieszczono. Były one wielokrotnie krytykowane przez środowisko osób z niepełnosprawnościami, gdyż wykluczają możliwość korzystania z większości zasobu mieszkaniowego, na potrzeby mieszkań chronionych. Zgodnie z postulatami środowiska mieszkania chronione powinny spełniać takie same standardy, jakie obowiązują dla ogółu lokali mieszkalnych.

Wiadomym jest, że obecne przepisy dotyczące mieszkań chronionych wymagają korekt, jednak powyższe zmiany mogą utrudniać integracje osób z niepełnosprawnościami a ponadto mogą utrudniać dostęp osób z niepełnosprawnościami do mieszkań chronionych.

2. Uwagi szczegółowe w zakresie zmian w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Instrumenty zaplanowane w projekcie nie rozwiązują najważniejszego problemu, czyli ustawowej niemożności łączenia aktywności zawodowej z możliwością otrzymywania świadczenia (pielęgnacyjnego a także dla opiekunów osób dorosłych). Kolejnym problemem nierozwiązanym w projekcie dla osób, które chcą, ale nie mogą pracować, jest brak opieki dziennej dla podopiecznego.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” nie ma zastrzeżeń co do rozszerzenia katalogu osób mogących skorzystać ze wsparcia opisanego w ustawie, jako że zmiana ta zmierza do poprawy sytuacji na rynku pracy, jednakże należy zwrócić uwagę na definicje nowego beneficjenta usług i instrumentów rynku pracy tj. definicji osoby poszukującej pracy w ramach nowego pkt 7 art. 49 ustawy, gdzie słowa „niepozostającym w zatrudnieniu” należy uzupełnić słowami "ani nie wykonującym innej pracy zarobkowej". Zgodnie z obecnie obowiązującą definicją art. 2 pkt 43 ustawy, zatrudnienie oznacza: „wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą”. Nadto

w obecnie obowiązującym art. 49 ustawa w każdym przypadku posługuje się pojęciem „bezrobotnego”. W tym stanie rzeczy uzasadnione jest, aby ze środków Funduszu Pracy korzystały osoby nie tylko nie wykonujące pracy, ale również usług czy zadań w ramach innych umów, w tym cywilnoprawnych. Pojęcie zatrudnienia jest w powyższym przypadku zbyt wąskie i należy odwołać się do innej definicji legalnej, a mianowicie „innej pracy zarobkowej”, która obejmuje również (zgodnie z pkt 11 art. 2 ustawy) wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych, w tym umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” sprzeciwia się kolejnym wydatkom, niezwiązanym bezpośrednio z zatrudnieniem ze środków z Funduszu Pracy. W planie finansowym Programu stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały Rady Ministrów w sprawie kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem” określono finansowanie zadań asystenta rodziny środkami z Funduszu Pracy. Nie ulega wątpliwości, że środki na finansowanie asystenta muszą być zagwarantowane jednak nie znajduje uzasadnienia decyzja aby środki te pochodziły z Funduszu Pracy. Środki gromadzone w Funduszu Pracy są relatywnie niewielkie w porównaniu do potrzeb związanych z rynkiem pracy. Nie należy zatem ich obniżać finansując inne zadania, niezwiązane bezpośrednio z zatrudnieniem. W związku z powyższym Prezydium Komisji Krajowej NSZZ Solidarność wnosi o uwzględnienie powyższych uwag w pracach nad przedmiotową ustawą.

Gdańsk, 16 maja 2017 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Z-ca PRZEWODNICZĄCEGO
KK NSZZ „Solidarność”

Bogdan Biś